

การประชุมเกี่ยวกับยา L1

ณ องค์การเภสัชกรรม ในวันพฤหัสบดีที่ 14 กรกฎาคม 2548

มูลนิธิโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทย

ภาวะเหล็กเกินเป็นปัญหาสำคัญยิ่งในผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมีย เหล็กเกินเกิดจากการดูดซึมธาตุเหล็กเพิ่มขึ้นในผู้ป่วยซึ่งมีภาวะซีดเรื้อรัง และจากธาตุเหล็กที่ได้รับจากเลือด เพราะเม็ดเลือดแดง 1 มิลลิกรัม มีธาตุเหล็กประมาณ 1.16 มิลลิกรัม จึงพบว่าทั้งผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ไม่เคยได้รับเลือดเลย และผู้ป่วยทุกรายที่ได้รับเลือดอย่างสม่ำเสมอ (regular transfusion, high transfusion) จะมีธาตุเหล็กเกินและเป็นที่น่ากังวลว่าภาวะเหล็กเกินจะมีผลเสียต่ออวัยวะต่างๆ เช่น หัวใจ ตับ ตับอ่อน และต่อมไทรอยด์ การกำจัดเหล็กที่เกินในร่างกายในผู้ป่วยธาลัสซีเมีย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้ป่วยมีภาวะแทรกซ้อนดังกล่าวลดลง มีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย

การประเมินภาวะเหล็กเกินทำได้หลายวิธี

1. คำนวณจากเลือดที่ได้รับ
2. ตรวจ - Serum ferritin
  - Serum iron, TIBC, Nontransferrin bound iron (NTBI)
  - Organ iron concentration เช่น liver iron content (LIC), heart iron content
  - Noninvasive techniques : MRI

ปัจจุบันได้มีการพัฒนาการตรวจให้แม่นยำชัดเจนขึ้น ได้แก่ T2* MRI (T. two star MRI) และ R2 MRI (proton transverse relaxation rate) และพบว่าเหล็กสะสมในอวัยวะต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเท่ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีผู้พบว่า แม้เหล็กในตับไม่มาก แต่กลับพบว่าเหล็กในหัวใจมีมากก็ได้ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของภาวะหัวใจล้มเหลวได้ จึงต้องตรวจเหล็กทั้งในตับและหัวใจ

สำหรับยา L1 ซึ่งจะนำมาพิจารณาเพื่อให้มีใช้ในประเทศไทย เพื่อคนไข้ของเราในวันนี้ เป็นยาซึ่งได้มีผู้ใช้ในมากกว่า 40 ประเทศทั่วโลก และได้ทราบว่าจะสามารถขับเหล็กได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหล็กในหัวใจ จึงน่าจะมีประโยชน์มาก

ยาขับเหล็กที่ใช้กันอยู่ได้แก่

2.1 เดสเฟอร์รอล หรือ Desferrioxamine (Desferal) เป็นยาขับเหล็กที่ต้องบริหารโดยการฉีดเท่านั้น เพราะไม่ดูดซึมทางลำไส้ แม้ยาจะมีประสิทธิภาพดีในการขับเหล็ก แต่ค่าครึ่งชีวิตของยา (half life) สั้นมาก จึงจำเป็นต้องให้ยาซ้ำๆ กินเวลา 8-10 ชั่วโมง โดยการฉีดเข้าใต้ผิวหนังหรือเข้าเส้น ทำให้มีความยุ่งยาก ต้องใช้เครื่องมือหรือปั๊มให้ยา (Infusion pump) ซึ่งมีราคาสูง (12,000 บาท-infusa TS) ผู้ป่วยต้องเจ็บตัว การขับเหล็กจะได้ผลดีในผู้ป่วยเหล็กเกิน

จากการให้เลือดนั้นต้องได้รับยา 5-6 วันต่อสัปดาห์ จึงเป็นปัญหา กับผู้ป่วยมากนอกจากนั้นจะมีราคาสูงมากด้วย (ขวดละ 500 มก. ราคาประมาณ 200 บาท) ผู้ป่วยผู้ใหญ่บางรายรับยา 4-5 ขวด/วัน (1,000 บาท/วัน) ผู้ป่วยจึงเรียกร้องมากสำหรับยาขับเหล็กชนิดรับประทาน

2.2 ดีเฟอริโพรน หรือ Deferiprone (L1, CP20, Ferriprox, Kelfer)

เป็นยาขับเหล็กชนิดรับประทาน สังเคราะห์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 และใช้เป็นยาขับเหล็กตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 พบว่ายาที่รับประทานแล้วดูดซึมได้ดี ยาจะจับเหล็กและขับออกทางปัสสาวะ แม้วายานี้จะมีอาการแทรกซ้อน (side effect) บ้าง เช่น อาการทางระบบทางเดินอาหาร (GI disturbance) อาการข้ออักเสบ (arthropathy) และที่สำคัญคือจำนวนเม็ดเลือดขาวต่ำ (agranulocytosis)

แต่ถ้ามีการติดตามอย่างใกล้ชิด (follow-up) และตรวจเลือด (CBC) ก็พบว่าสามารถให้ยาได้อย่างปลอดภัยและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อลดขนาดที่ใช้ลงจาก 75 มก./น้ำหนักตัว 1 กก./วัน เป็น 50 มก./น้ำหนักตัว 1 กก./วัน (งานวิจัยทางผู้หญิงเพียงครั้งเดียว)

ข้อดีของยานี้คือสามารถลดภาวะเหล็กสะสมในหัวใจได้ดีมากกว่ายา Desferrioxamine (Desferal) และสามารถให้ยา 2 ตัวนี้รวมกันได้ จึงพบว่าเมื่อมียา Deferiprone (L1) แล้ว จึงมีผู้หันมาใช้ยานี้เพิ่มขึ้นยานี้มีใช้กันในหลายสิบประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางยุโรป ออสเตรเลีย หลายประเทศในเอเชีย และกำลังจะเข้าสู่การพิจารณาขององค์การอาหารและยา ประเทศสหรัฐอเมริกา (US FDA) ภายในปีนี้ จึงหวังว่าประเทศไทยซึ่งองค์การเภสัชกรรม มีศักยภาพและได้ทดลองผลิตยานี้สำเร็จ มีคุณภาพดีแล้ว อีกทั้งได้ดำเนินการเพื่อเตรียมผลิตยานี้แล้ว ทั้งสร้างโรงงาน ทั้งมีเครื่องมือ วัตถุดิบพร้อมผลิตยา L1 ในปริมาณที่เพียงพอสำหรับคนไทยและอาจเพียงพอสามารถจำหน่ายในประเทศใกล้เคียงด้วย

อย่างไรก็ตามทางด้านวิชาการสมควรที่จะทำการทดสอบยานี้ เปรียบเทียบกับยามาตรฐาน และศึกษาฤทธิ์ของยาเมตาบอลิซึม (metabolism) ของยานี้ในคนไทยรวมทั้งศึกษาผลของยาในผู้ป่วยที่ได้รับยานี้ต่อไป

มูลนิธิโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทย ยินดีเป็นผู้ประสาน **นักวิทยาศาสตร์-องค์การเภสัชกรรม-กระทรวงสาธารณสุข** ในการดำเนินการเพื่อให้มียา L1 สำหรับผู้ป่วยเหล็กเกินทั้งหลายและจะพยายามเสนอให้เป็นยาที่สามารถเบิกได้ภายใต้โครงการ 30 บาทต่อไป